P.C

No. 4

Lei 2

Cavalerii Mortii

MARE ROMAN ISTORIC NATIONAL DIN VIAȚA LUI

PENEȘ CURCANUL

— DE RADU MIHNEA —

Editura OMNIA Bucuresti I, Str. Academiei 24

Dragă Radule,

Iată că ți se împlinește și dorința ta arzătoare. Vei afla cine a fost tatăl tău, deoarece atunci când vei citi rândurile acestea, din păcate eu nu voi mai fi în viață și deci, îi voi putea destăinui misterul nașterii tale, fără să mă mai tem că această desvăluire ar putea avea urmări neplăcute pentru mine.

Iți cer iertare dela început că ți-am ascuns această taină vreme atât de îndelungată, dar astăzi în fața acestor rânduri sunt încredințat că mă vei înțelege și mă vei ierta.

Iată acum secretul venirii tale pe lume:

Cam în preajma revoluției dela 1848, boerul Dumitru Vicu, depe strada Târgoviștei, a dat un mare bal mascat, la care a poftit tot ce avea capitala mai distins pe vremea aceea. Balul acesta era dat anume pentru a vesti prietenilor și cunoscuților logodna frumoasei Florica, singura fică a boierului Vicu, cu fratele meu Constantin.

Printre numeroșii musafiri se găsea și un tânăr ofițer din Galați, bărbat chipeș și vioi, care în scurt timp cuceri inimile tuturor jupânițelor din bal.

S'a întâmplat însă că, printre fetele cucerite de tânărul ofițer, să se găsească și Florica Vicu, ceeace dealtfel, mărturisesc sincer nu era de mirat, deoarece sărmanul meu frate, Dumnezeu să-l odihnească, se gândise cam târziu să se însoare și încă cu o fată care deabia împlinise optsprezece ani. Dealtfel, Florica primise să se mărite cu Constantin, cu toată deosebirea de vârstă, numai fiindcă știa că altfel averea tatălui său va fi scoasă la mezat. Fratele meu anume, se învoise să plătească datoriile viitorului său socru, dacă acesta îi va da pe fata sa de nevastă.

In seara balului, Florica era tristă, abătută și prietenele ei spun că în mai multe rânduri au văzut-o cu ochii înlăcrămați. In această stare sufletească o găsi tânărul ofițer, căruia făcându-i-se milă de ea, le părăsi pe celelalte fete și toată seara și-o petrecu în tovărășia viitoarei soții a fratelui meu.

Cu vocea-i caldă, cu firea-i blândă, drăgăstoasă, ofițerul câștigă fără să vrea inima fetei, care-i mărturisi toată trista ei poveste.

Ofițerul se trudi s'o mângâie, să-i toarne în suflet nădejde, s'o îmbărbăteze și-și dădu atâta osteneală să alunge mâhnirea din sufletul fetei, încât până în cele din urmă, ajunse să se întristeze și el, căci... îi plăcuse Florica.

Ar fi prea lung să-ți istorisesc drama, care s'a petrecut în seara aceea în inimele celor doi tineri și nici nu mi-aș mai putea aduce aminte toate amănuntele. Știu doar că, la despărțire, ofițerul i-a spus fetei că-l va provoca la duel pe fratele meu și dacă va ieși învingător, o va cere de soție.

Florica însă s'a împotrivit, spunându-i:

Toate drepturile rezervate

— Oricât de mult te-ar vrea inima mea, nu te pot lăsa să te baţi în duel, căci chiar dacă ai ieşi învingător, eu tot n-aş putea fi soţia d-tale.

— De ce? — întrebă ofiţerul mirat.

— Fiindcă eu sunt sortită de destin să mă mărit cu un om bogat, deoarece numai astfel pot scăpa averea strămoşească dela mezat. Sunt datoare să fac aceasta din dragoste faţă de tatăl meu, care altfel ar rămâne pe drumuri. Dacă l-ai învinge pe boerul Pană, m'aş mărita cu un alt bogătaş, cu d-ta însă nu m-aş putea mărita, de oarece singur mi-ai spus că nu eşti încă stăpân pe partea de avere, care ţi se cuvine. Insă... — şi spunând acest „însă", Florica se roşi până peste urechi îşi aplecă ochii în pământ şi nu îndrăzni să urmeze.

— Insă?... — o întrebă ofiţerul, amărât. — Vrei să-mi dai nădejde pentru mai târziu? Jupâniţă Florica... această situaţie eu n'o pot primi!

— Nu m-am gândit la mai târziu — răspunse fata, tot cu ochii în pământ — ci mai aproape, mult mai aproape decât te gândeşti chiar şi d-ta.

— Ce vrei să spui? — întrebă ofiţerul, nedumerit.

Florica tăcu o clipă şi se vedea lămurit că o mare luptă se dădea în sufletul ei. In cele din urmă însă, îşi ridică frumosul cap cu hotărâre şi zise, fără înconjur, fără şovăire:

— Căpitane, te rog să nu mă judeci greşit, să nu-ţi faci o părere rea despre mine, în urma celor ce-ţi voi spune. Dar sunt în pragul unei întâmplări, care-mi cere o resemnare pentru toată viaţa şi când la optsprezece ani eşti silită să renunţi pentru totdeauna la bucurie, la mulţumire, atunci ai dreptul să te gândeşti măcar la o clipă de fericire.

— Nu te înţeleg, jupăniţă! — făcu ofiţerul.

— Căpitane — urmă Florica, cu aceeaş hotărâre — sunt silită să mă vând, fiindcă soarta a vrut astfel. Dar dacă soarta îmi cere să mă jertfesc o viaţă întreagă lângă un om, pe care nu-l iubesc, cred că în schimbul acestei jertfe am dreptul să cer şi eu măcar o rază de lumină, măcar o licărire de fericire. Această licărire de fericire vreau să mi-o dai d-ta, vreau să am dela d-ta, care mi-eşti drag, singura amintire de dragoste pe care o voi avea cândva!

— Jupăniţă... dar boerul Pană...

— Taci, nu vorbi de el! Voi fi a lui o viaţă întreagă, vreau să fiu un ceas şi a aceluia care mi-e drag. Cred că nu este prea mult ceeace cer.

Şi în aceeaşi noapte, după ce toţi musafirii plecară, chipeşul ofiţer ascuns mai dinainte în odaia de culcare a Floricăi, îi dărui acesteia singurul ceas de adevărată dragoste pe care l-a cunoscut fata vreodată.

A doua zi, tot oraşul nu mai vorbea decât de frumosul bal al boerului Vicu şi de logodna Floricăi cu fratele meu. Bietul căpitan, îndrăgostit cum era, nu mai putu îndura chinurile de

îi să vorbi necontenit de această logodnă şi de nunta ce se pregătea pe curând şi a treia zi se înapoie la Galaţi.

— Dar nunta avu loc numai peste trei luni, din pricină că fratele meu a stat vreo şase săptămâni în pat, bolnav de iingoare.

La şase luni dela nuntă, însă Florica a dat naştere unui prunc şi noroc că lăuzia şi-a făcut o la moşie, căci altfel îţi închipui ce vâlvă ar fi stărnit o asemenea naştere în Bucureşti.

Naşterea aceasta, la şase luni după nuntă, îl înfurie groaznic pe fratele meu şi-l făcu să se poarte cu Florica atât de brutal, încât biata femee îşi făcu seama, pe când pruncul n'avea decât un an. Intr'o scrisoare, Florica îi povesti soţului său tot ceeace ţi-am spus eu până acuma, dând şi numele ofiţerului, pentru ca pruncul să-i fie dat lui, în cazul când Constantin n'ar fi vrut să-l crească.

Dar moartea soţiei sale, de care se credea el vinovat, fu pentru fratele meu o lovitură atât de cumplită, încât bietul om, slăbit încă depe vremea când avusese lingoarea se topea văzând cu ochii şi într'o zi de Rusalii se sfârşi.

Pe patul de moarte mi-a spus că, ultima lui dorinţă este ca toată averea lui să rămână copilului, ca o răscumpărare a purtării sale faţă de Florica, pe care numai el o băgase în pământ, fără să-şi dea seama, câtă dreptate avusese biata fată să-şi dorească şi ea un ceas de fericire, când ştia că o viaţă întreagă nu va mai avea o clipă însorită. Copilul mi l-a dat mie în seamă şi m'a conjurat să îngrijesc de el, cum aş îngriji de propriul meu copil, lăsând la voia mea de a-i spune, sau de a nu-i spune când va fi mai mare, taina naşterii sale.

Cred că ai înţeles şi nu trebuie să-ţi mai spun că acest copil, fructul singurei clipe fericite pe care a avut-o sărmana Florica, ai fost tu Radule. Trebuie să-ţi mai spun doar, cine a fost chipeşul ofiţer, care ţi-a dăruit viaţa.

Ofiţerul acesta, tatăl tău, se numea atunci Alexandru Cuza, iar în 1859 s'a urcat pe tronul Principatelor Unite, ca Vodă Alexandru Ion I.“

Când Ilie Geambaşul ajunse la această parte a scrisorii, hârtia îi scăpă din mână, gura îi rămase căscată şi încremeni aşa, de par'că l'ar fi lovit cineva cu o măciucă în cap.

Intr'un târziu, când se mai desmetici puţin, luă din nou scrisoarea în mână, mai citi odată această parte apoi se frecă la ochi şi iarăşi o mai citi.

— Măiculiţă Doamne — exclamă el în cele din urmă — Radu... boierul Radu... feciorul lui Vodă.. lui Vodă Cuza!...

Şi iarăşi rămase încremenit, cu privirea aţintită în gol, cu chipul uluit, îndobitocit.

Poate vreun sfert de ceas a stat aşa, fără să fie în stare să-şi mişte un deget, o pleoapă, fără să poată să-şi ia privirea din golul, în care nu vedea nimic şi totuşi... vedea atât de multe.

Deodată, privirea-i înţepenită începu să se învioreze, ochii începură să-i strălucească, lucirea lor devenind din ce în ce mai

vie, mai drăcească, până când apoi lovi cu pumnul în masă de crăpă scândura şi în mijlocul unui râs ca de nebun, exclamă:

— Ha... hahaha... dar asta... Ilie neică... scrisoarea asta este o comoară... o comoară nepreţuită... Hahaha... Ca să tac... va plăti boerul Vicu... va plăti Grigore Pană... va plăti Radu, fiul de domn... Şi păcat că nu mai trăeşte Vodă Cuza, căci el ar plăti mai gras!... Ilie, hahaha... om te-ai făcut, Ilie... scrisoarea asta îţi va da bănet, nu glumă... iţi va da...

Bătăuşul se opri deodată, ochii începură să-i lucească şi mai infernal şi după un nou pumn în masă, urmă:

...îţi va da casa din strada Soarelui, îţi va da moşia Popeşti, via dela Drăgăşani, îţi va da tot ce are Grigore Pană... Hahaha, boier Grigore, acuma ţi-a sunat ceasul... nu înzadar te-am păzit eu ani de-a rândul... acuma va trebui să plăteşti cu tot ceeace ai...

Şi cine ştie până când ar fi urmat astfel bătăuşul, dacă în mijlocul mişcărilor sale ca de nebun, privirile nu-i cădeau asupra Coanei Luxiţa, care stătea împietrită în uşă şi se uita speriată la soţul său.

Veselia lui Ilie se irosi ca prin farmec, fruntea i se întunecă, sprâncenele i se îmbinară şi în voce cu un ton prevestitor de rele, strigă:

— Ce cauţi aici „madam"?

— M-am speriat, Ilie... Am auzit trosnete, lovituri şi am alergat să văd ce s'a întâmplat?

— Trosnete?... Lovituri? — făcu Geambaşul strâmbându-se fioros — Minţi, femee ticăloasă... Ai vrut să mă spionezi... Zici că ai auzit lovituri? Iată-le, să le simţi, nu numai să le auzi!

Cât ai clipi din ochi, Geambaşu puse mâna pe măciuca, pe care o rezemase de perete şi biata Coana Luxiţa n'apucă decât să se întoarcă, cu gândul de a fugi, când capătul ciomagului şi căzu cu toată puterea pe spinarea ei, culcând-o la pământ, fără să mai apuce a scoate vreun suspin.

— Mai poftim şi altă dată să mă spionezi! — strigă el, înapoindu-se la masă, fără să-i pese că femeea, care era nevasta lui, zăcea în nesimţire pe podea.

Bătăuşul se aşeză liniştit pe scaun, luă scrisoarea în mâini şi citi mai departe:

„Acuma când ştii cine este tatăl tău, vei înţelege, dragă Radule, pentru ce nu ţi-am desvăluit această taină, cât timp am fost în viaţă. Vodă Cuza a fost silit să abdice dela tron şi să plece din ţară. Dacă un fiu al lui era găsit la mine şi se mai spunea şi că eu l-am crescut pe acest fiu al domnului detronat, aş fi fost învinuit de conspiraţie şi eram aruncat în temniţă.

Ori, sunt încredinţat că asta n'ai ţi dorit-o nici tu.

Deaceea, cred că nu-mi vei refuza iertarea ta şi ca să repar oarecum sbuciumul pe care ţi l-am pricinuit, îţi las ţie, prin testament, după cum ţi-am spus întotdeauna, toată averea mea.

Roagă-te pentru mine, căci nu din răutate am făcut ce am făcut.

Grigore Pană."

— Haha! — rânji bătăuşul, după ce sfârşi de cetit scrisoarea — N'am nimic de zis împotriva testamentului! Numai că în el, numele lui Radu Pană va trebui să fie schimbat cu acela al lui Ilie Gaembaşul! Şi pentru ca să nu dai ortul popii, mai înainte de a fi făcut această schimbare, boier Grigore, ne vom lua îngăduinţă să vă facem o vizită chiar acum!

Cu aceste cuvinte nemernicul sperjur, care a călcat în picioare jurământul făcut pe ţărâna părinţilor săi, strânse scrisoarea, o vârî în buzunar, îşi luă ciomagul şi călcând nepăsător peste trupul soţiei sale, care tot mai zăcea întinsă în dreptul uşii, porni spre casa din Strada Soarelui.

CAP. XII

Printre prieteni.

Spre răsărit, la vre-o patru leghe depărtare de Rusciuc, este aşezat satul Judelnik înconjurat de păduri întinse, aşezate pe dealuri cari merg descrescând până la Dunăre. Printre aceste păduri sunt doar câteva văi, astăzi toate semănate, pe vremea aceea însă pustii, cu ogoare lăsate în părăsire. Locuitorii bulgari nu-şi mai arau pământul, deoarece de când se îngrămădiseră oştiri turceşti prin cetăţile depe malul Dunării, păgânii luau cu hapca recolta ţăranilor, plătindu-le preţuri de nimic, iar la cea mai mică împotrivire, nemai plătind nimic.

De aceea bieţii oameni nu-şi mai cultivau decât petecul de pământ din dosul casei, semănând câţiva cartofi, puţin porumb şi câteva fire de legume.

In asemenea împrejurări scumpetea era grozavă, plătindu-se o pâine neagră, câte un sfert de icoşar [1]), ceeace era nemai pomenit pentru timpurile acelea, ocaua de carne, când se găsea, un icoşar, ocaua de cartofi trei şi patru firfirici [2]).

Populaţia o ducea deci foarte greu, cea mai mare parte dintre ţărani trăind numai cu mămăligă şi ceapă.

Celor din Judelnik însă, de vreo lună de zile, le mergea ceva mai bine căci în satul lor trăsese o ceată de vreo opt călăreţi, despre cari este adevărat că nimeni nu ştia ce hram purtau, dar cari plăteau întreit şi împătrit tot ceeace cumpărau dela săteni. Ba în două rânduri, acela care părea să fie mai marele călăreţilor, îi dăduse primarului câte zece galbeni, să împartă ajutoare celor mai nevoiaşi dintre locuitori.

Dar călăreţii aceştia nu stăteau mereu în Judelnik, ba am putea spune că mai mult erau plecaţi şi numai la două trei zile veneau să se odihnească pentru câte o noapte.

Ceeace mărea însă nedumerirea judelnicenilor în privinţa lor

---

1) Un sfert de icoşar = 1 leu şi 5 parale; 2) Un firfiric = 15 parale.

era împrejurarea că toţi călăreţii aceştia umblau mascaţi şi nimeni nu văzuse încă chipul vreunuia din ei.

Intr'o bună zi apoi, un sătean înapoindu-se dela Rusciuc, povesti despre isprăvile Cavalerului Nopţii şi mai ales despre îndrăzneala nemai auzită cu care acesta intrase în haremul Băutorului de sânge, răpind de acolo opt femei creştine, cari fuseseră prinse în ajun, de către başbuzuci.

Locuitorii Judelnikului nu se mai îndoiră atunci, că aveau de afface cu ceata Cavalerului Nopţii şi mare le fu bucuria că acest curajos apărător al creştinilor îşi alesese tocmai satul lor ca adăpost.

Intr'adevăr, Cavalerul Nopţii era acela, care făcuse din Judelnik un fel de ascunzătoare pentru el şi tovarăşii săi. Voinicul îşi alesese anume acest sat, fiindcă era aşezat în mijlocul unor înlinse păduri, nu era legat cu Rusciucul prin drum drept, şoseaua trecând pe la o depărtare de peste două leghe de Judelnik şi afară de aceasta, satul fiind unul dintre cele mai sărace, turcii nu se abăteau pe acolo aproape nici odată, ştiind că n'au ce lua din el.

Se înoptase de-a binelea şi sătenii se culcaseră mai toţi, numai în cârciumă mai găsindu-se câţiva flăcăi, când deodată se auzi un tropot de cai.

Cârciumarul şi flăcăii tresăriră o clipă, dar spaima li se risipi îndată. Nu puteau să fie turci sau başbuzuci, deoarece aceştia intrau prin sate cu urlete şi împuşcături, făcând o gălăgie de iad. Mai curând se aşteptau la Cavalerul Nopţii şi la tovarăşii săi, cari de vreo zece zile nu mai dăduseră pe acolo.

Bănuiala sătenilor se adeveri, deoarece în curând, ceata Cavalerului Nopţii se opri în faţa cârciumei şi după ce-şi duseră caii în curte, voinicii intrară în odaia joasă, dar încăpătoare, în care stăteau flăcăii de vorbă.

Spre deosebire de celelalte dăţi însă, când Cavalerul Nopţii venea vesel, cu un „bună seara“ voios, poruncind îndată să se dea vin tuturor celor cari se găseau în cârciumă, acuma voinicul intrase în odaie abătut, cu capul aplecat peste piept, deabia răspunzând la saluturile oamenilor, iar felul cum umbla, aproape clătinându-se, pelerina depe el, albă de praf, ca şi masca depe ochi dovedeau nu numai că alergase zile şi nopţi întregi, dar şi că o mare nenorocire se abătuse peste el şi tovarăşii săi.

Şi într'adevăr, aşa şi era.

Peneş — de acum înainte îi vom zice aşa, fiindcă el singur îşi dăduse acest nume, pe semne după numele aceluia pe care-l crezuse tatăl său, Constantin Pană — venind la Rusciuc, după plecarea din casa bătrânului maniac, află dela semenii săi, cari sosiseră încă de cu ziua şi cari spionaseră tot timpul împrejurimile palatului comandantului cetăţii, că Mehemet Ali plecase la Istambul, de unde pe semne că nu se înapoia, decât în două-trei săptămâni.

Vestea aceasta îl cam nemulţumi pe Cavalerul Nopţii, deoarece

el avea de gând să salveze prizonierele din ghiarele Băutorului de Sânge, tot prin ameninţarea cu desvăluirea tainei acestuia.

O veste mult mai dureroasă însă, o veste care-l abătu, care-i sfâşie inima, îi aduse Ion Călin, care pe la miezul nopţii veni şi el la casa părăsită dela marginea oraşului, unde ştia că se întâlnesc tovarăşii săi când sunt la Rusciuc.

Ion Călin fugise din odaia leagănelor lui Allah întocmai aşa, după cum bănuise Mehemet Ali. Numai că fugarul nu isbutise să părăsească grădina din dosul palatului, decât numai după plecarea Băutorului de Sânge când toată lumea se culcă, atunci când luminile se stinseră şi când sentinelele, ştiind că stăpânul lor plecase, nu mai erau cu aceiaşi băgare de seamă ca mai înainte.

Astfel că bietul schingiuit, trebui să stea ascuns într'un boschet mai multe ceasuri. Acesta însă i-a dat prilejul să vadă tot ceeace se petrecea în palat. Aşa a văzut prin fereastra haremului, cum au îmbrăcat-o pe Rodica şi cum apoi a fost scoasă din palat de başbuzuci, cari au pornit cu ea în galop nebun, afară din oraş. Toate acestea Călin le văzuse foarte bine, deoarece grădina palatului se întindea pe o mare parte a străzii, pe care trecuseră păgânii cu nefericita lor pradă.

La auzul acestei ştiri Peneş răcni ca un leu rănit şi durerea lui fu atât de mare, încât tovarăşii săi aproape că nu îndrăsneau nici măcar să mai răsufle.

Oare ce făcuse el, cui îi pricinuise el vreun rău, păcatele cui le plătea, de-l încerca soarta atât de greu ?

Când se mai obişnui cu gândul nouei nenorociri, care-l lovise, sări deodată în picioare şi adresându-se lui Călin, îl întrebă:

— Pe ce drum au apucat başbuzucii ?

— Pe drumul Şiştovului ! — răspunse jertfa lui Ilie Geambaşul.

— Atunci după ei copii ! — strigă Cavalerul Nopţii şi peste cinci minute voinicii sburau ca vântul pe şoseaua, care ducea la Şistov, cea mai apropiată cetate turcească în susul Dunării.

Dela Rusciuc la Şiştov calea e cam tot atât de lungă, ca şi dela Bucureşti la Giurgiu. Dar zorile n'apucară încă să se ivească la orizont, când Cavalerii Nopţii ajunseră în jurul cetăţii.

Pe tot drumul până la Şiştov, voinicii întrebară prin satele prin cari treceau, despre o ceată de başbuzuci, cari duceau o femee, dar nimeni nu văzuse în noaptea aceea aşa ceva. Şi nici nu putea să vadă pe drumul Şiştovului aşa ceva, deoarece El Ghiabur numai din viclenie, crezând că faimosul Cavaler al Nopţii este în oraş, luase la început şoseaua care şerpuia în sus, de-alungul Dunării. Mai înainte de Dolapite însă, cel dintâi sat după Rusciuc, fiorosul başbuzuc coborâ spre miază-zi şi la Trestnik intră pe şoseaua Târnovei.

Şi într'adevăr, în chipul acesta izbuti să-şi piardă urma, căci după ce cercetă în zadar împrejurimile Şiştovului, vreme de o zi întreagă, Cavalerul Nopţii se întoarse în spre Şumla, apoi spre Turtucaia, iscodind şi căutând zi şi noapte urma başbuzucilor, timp de o săptămână încheiată. Dar fără rezultat.

Numai spre Târnova nu se gândi Peneş să se ducă, deoarece Târnova nu era cetate întărită şi era încredinţat că Mehemet Ali nu-şi trimisese prada decât numai într'o cetate, unde putea fi mai sigur de ea.

Şi vai, dacă ar fi apucat spre Târnova şi s'ar fi dus numai până la Bjela, de ce soartă cumplită ar fi scăpat-o pe sărmana Rodica!

După o săptămână de cercetări, cari n'au contenit nici zi, nici noapte, Cavalerii Nopţii veniră acuma la Judelnik, rupţi de oboseală, cu puterile sleite, cu sufletul îndurerat de moarte.

Fără a-i întreba, cârciumarul le puse dinainte vin şi ceva de ale mâncării. Dar bieţii oameni erau atât de amărâţi şi de istoviţi, încât aproape nici mâncare nu le mai trebuia.

Imbucară, plictisiţi câte ceva, iar pe urmă, după ce-l rugară pe cârciumar să îngrijească de cai, se duseră să se odihnească fiindcă nu se mai putea ţine pe picioare.

La Judelnik voinicii dormeau toţi la o laltă, în şura cu fân a cârciumarului şi deobicei, unul din ei făcea de pază cu schimbul. Astăzi însă erau toţi prea obosiţi şi Peneş porunci să nu mai vegheze nimeni.

A doua zi, soarele era aproape în cruce, când Peneş deschise ochii cel dintâi. Văzând că timpul era înaintat, îşi trezi şi tovarăşii şi porniră să iasă din şură.

Dar când deschiseră uşa şurii, rămaseră cu gura căscată.

Tot satul era adunat în faţa cârciumii, bărbaţii îmbrăcaţi curat, femeile în vestminte de sărbătoare, fetele cu buchete de flori în mână. De îndată ce Peneş, care se deosebea de tovarăşii săi prin statura-i mai voinică, prin hainele-i mai fine şi prin căciula-i albă, se ivi în faţa uşii, primarul veni înaintea lui şi adânc mişcat, îi zise următoarele:

— Domnule şi dv. dragi voinici! Faima dv. a ajuns şi până la noi şi astăzi ştim, că aceia cari au fost atât de darnici cu noi şi cu săracii noştri, sunt vestiţiii Cavaleri ai Nopţii, cari de o lună şi mai bine, au băgat groaza în păgâni. Vă mulţumim în numele acelora dintre creştini, pe cari vitejia dv. i-a răsbunat şi vă dorim la toţi ca semnul crucii, care este steagul sub care luptaţi, să fie totdeauna biruitor, unde veţi fi dv.

Nu suntem bogaţi, n'avem bani, nu vă putem deci răsplăti pentru ceeace faceţi pentru cauza creştinătăţii. Dar ceeace vă putem da, sunt casele noastre, sunt cârciumile noastre, cari vă vor aştepta cu uşile deschise zi şi noapte, oricare din dv. putând intra oricând, în orice casă din Judelnik, ca şi când el ar fi stăpân acolo. Şi fiecare dintre noi se va simţi cu atât mai fericit, cu cât va da prilejul să vă adăpostim mai des, în căminurile noastre, unde veţi întâlni numai prieteni şi niciodată un trădător.

Să trăiţi, pentru binele creştinătăţii!

La un semn al primarului, soţia lui înaintă cu pâine şi cu sare, aşa cum se primeşte un domnitor.

De unde să ştie judelniceniĭ că aveau în faţa lor chiar un fiu de domnitor, când nici el singur, sărmanul, nu ştia aceasta!

Adânc mişcat de simplele, dar inimoasele cuvinte ale primarului, Cavalerul Nopţii gustă din pâine, gustă din sare şi neputând ţine în mână toate fiorile, pe cari i le aduseră fetele, le trecu tovarăşilor săi, apoi răspunse:

— Vă mulţumesc, dragii mei, pentru dovada de prietenie pe care mi-o arătaţi şi vă rog să credeţi că atâta timp cât va mai curge în vinele oricăruia din noi, o singură picătură de sânge, vom fi gata oricând s'o vărsăm pentru cauza sfântă a creştinismului. Şi drept recunoştinţă pentru dragostea cu care ne primiţi, cu toatecă ştiţi ce vă aşteaptă, dacă află turcii că le-aţi oferit adăpost Cavalerilor Nopţii, vă făgăduesc să vă apăr satul de orice atac păgân, iar dacă numărul duşmanului ar fi prea mare, el nu va intra în Judelnik, decât numai peste cadavrele noastre.

Ura, să trăiască! — strigară ţăranii, în cor, iar când uralele se mai potoliră, primarul zise din nou:

— Am mai avea însă o rugăminte, viteaz Cavaler al Nopţii. Este drept, este bine chiar, să nu te arăţi în adevărata d-tale înfăţişare păgânilor, cari necunoscându-te, te pot urmări mai greu. De prieteni însă n'ai de ce să te temi şi deaceea te-am ruga să ne spui, care este numele d-tale adevărat, ca preotul nostru să se poată ruga în biserică pentru viaţa d-tale şi te-am mai ruga să-ţi scoţi masca o clipă, pentru ca chipul apărătorului nostru să se poată săpa în inimile, cari îi sunt şi-i vor rămâne veşnic credincioase!

In ultimul timp, Peneş se arătase fără mască şi tovarăşilor săi. Işi dăduse seama că nu-i era îngăduit să se ascundă, chiar şi de ei, căci prin aceasta ar fi dovedit că nu are încredere în oamenii, cari îşi puneau viaţa în primejdie pentru el şi pentru Rodica. Ori, în voinicii săi putea să se încreadă neţărmurit, în toţi, până la cel din urmă.

In ceeace-i privea pe judelniceni, aceştia îi dovediseră îndeajuns şi ei, că-i sunt prieteni şi deci trebuia să le îndeplinească rugămintea cu atât mai mult, cu cât aceştia fiind din altă ţară departe de Bucureşti, nu risca nici cum, ca dacă vreodată se va înapoia în lumea în care crescuse, vreunul din ei să recunoască în el pe Cavalerul Nopţii.

Deaceea, la rugămintea primarului el răspunse, fără şovăire:

— Numele meu este... Peneş şi acesta mi-e chipul!

Masca îi căzu depe ochi şi un murmur de admiraţie se auzi, mai ales din rândurile din faţă, unde erau îngrămădite fetele şi femeile.

— Cât e de frumos! .. Ce ochi buni are şi totuşi, ce privire de şoim! .. Ia te uită la fruntea lui, la nasul, la bărbia lui, deabia acuma îţi poţi da seama că trebuie să fie de viţă aleasă!... Şi ce voinic e! .. Deaceea îi snopeşte pe păgâni! ..

Asemenea cuvinte zburau din gură în gură printre femei, iar bărbaţii nu se mai săturau să-i admire căutătura ageră, trăsăturile ca săpate în piatră, muşchii cari se umflau la fiecare mişcare.

Peneş se pregătea tocmai să pornească înspre cârciumă, unde avea de gând să-i cinstească pe judelniceni, când din depărtare se zări un flăcău alergând din răsputeri şi făcând semne desnădăjduite cu mâinile.

Intr'o clipă tot satul alergă înaintea lui şi în fruntea ţăranilor se repezi însuşi Cavalerul Nopţii, care bănuia că se apropie vreo primejdie. Ori, dacă era vorba de o primejdie, ştiau cu toţii ce anume putea să fie.

Cavalerul Nopţii, care ajunse cel dintâi la flăcăul ce venea în goană, il opri, dar nu mai avu nevoe să-l întrebe ce se întâmplase, căci ţăranul începu să strige neîntrebat:

— Fugiţi... Vin başbuzucii... Sunt la Borisovo!

Femeile începură să ţipe, copii să alerge zăpăciţi, bărbaţii să-şi facă semnul crucii şi într'o clipă strada se goli, fiecare gândindu-se să-şi ia din casă ce avea mai de preţ şi să fugă în pădure pentru a nu fi prins în sat de păgâni.

Lângă Cavalerul Nopţii nu mai rămăseseră decât voinicii săi, primarul şi câţiva flăcăi. Peneş se uita cu strângere de inimă la bieţii săteni, cari erau atât de îngroziţi de sălbăticiile turcilor, încât îşi părăseau casa, avutul şi fugeau când prindeau de veste că păgânii sunt încă la o poştă de ei.

— De unde ştii toate acestea, flăcăule? îl întrebă el pe noul sosit, temânduse ca totul să nu fie decât un svon, care speria lumea de geaba, aşa cum se întâmpla atât de des, în vremurile acelea de groază.

— Eu însumi vin dela Borisovo — răspunse flăcăul gâfâind — şi cale de două leghe am alergat pe jos... de-mi crapă splina în mine...

— Dar Borisovo e lângă şoseaua cea mare — zise Peneş — Ce te face să crezi că o vor părăsi, pentru a se abate pe aici?

— Fiindcă başbuzucii au pornit după femei — răspunse ţăranul — şi cum din satele depe şoseaua cea mare aproape toate fetele şi femeile au fost răpite de oştirile turceşti de prin cetăţi, başbuzucii negăsind ce caută acolo, se vor îndrepta în spre satele noastre, din ţinutul păduros. Au şi pornit spre Vranovo, de unde fără îndoială că se vor întoarce spre Kosarna şi Judelnik.

Cavalerul Nopţii văzu că flăcăul avea dreptate. In satele de pe lângă şoseaua pietruită, aproape nu mai existau femei, căci turcii de prin cetăţi făcuseră nenumărate expediţii pe acolo. Numai satele cari erau aşezate mai peste mână şi erau lipsite de drumuri, mai scăpaseră întrucâtva. Judelnik mai ales, care era aşezat chiar în inima pădurii şi nu se putea ajunge la el, decât numai pe poteci şi printre copaci, fusese ocolit întotdeauna de atacurile turcilor, chiar şi în anii din urmă, când Bulgaria fusese împănată cu oaste păgână, din pricina răscoalei sârbilor şi a muntenegrenilor.

Deaceea îşi dădu seama şi Peneş acuma, că fioroşii başbuzuci nu vor mai ocoli Judelnikul, deoarece era aproape sigur că ştiau şi ei despre acest sat, care nu fusese călcat niciodată.

Primarul şi cei câţiva flăcăi cari nu fugiseră încă, se uitară câtva timp tăcuţi la Peneş ; iar când văzură că acesta stă cam mult pe gânduri, primarul îi zise :

— Domnule să nu mai pierdem vremea. Fugiţi şi dv. cu noi. Este o văgăună colea în pădure, în care intrăm cu toţii şi blestemaţii nu ne vor găsi.

Cavalerul Nopţii se uită la primar întrebător, ca şi când nu l-ar fi auzit bine.

El să fugă ?... Doar dacă ar veni o mie de păgâni, atunci poate, căci ar însemna să se ducă la moarte, prosteşte. Dar de o ceată de başbuzuci să fugă ?

— Câţi sunt başbuzucii, cari au atacat Borisovo ? — îl întrebă el pe flăcăul care adusese ştirea.

— Vreo cincizeci-şaizeci !

— Cam mult, ce ziceţi copii ? întrebă Cavalerul Nopţii, întorcându-se în spre oamenii săi.

— Cam mulţi, şaizeci, împotriva a opt — răspunse Ţinteş, cel mai vorbăreţ — dar în orice caz, putem încerca, măcar să-i atragem în altă parte, ca să scăpăm Judelnikul.

— Asta în cazul cel mai rău ! — făcu Peneş. — Dar poate... poate că tot vom găsi un mijloc să le tăiem cheful pentru totdeauna, de a mai necinsti femeile creştinilor.

Flăcăii prinseră şi ei curaj, văzând că voinicii erau gata să se lupte unul împotriva a zece şi se oferiră să-i însoţească şi ei.

Dar Peneş îi refuză, spunându-le :

— Mai întâi, voi n'aveţi cai, n'aveţi arme, dar chiar dacă aţi avea, tot nu v'aş lua cu noi, căci dacă păgânii vă văd, vor porni cu oaste mare împotriva voastră şi vor rade până la pământ toate satele de prin împrejurimi. Aşa însă, vor crede că numai întâmplător s'au întâlnit cu Cavalerii Nopţii şi numai pe ei vor căuta să se răsbune.

Primarul, om mai în vârstă şi mai cu judecată, încercă să-l hotărască pe Peneş, să renunţe la ceeace după el ar fi însemnat o moarte sigură. Dar truda lui fu zadarnică, fiindcă Peneş îi răspunse :

— Cavalerul Nopţii v'a făgăduit să vă apere şi să ştiţi că în totdeauna Cavalerul Nopţii se ţine de cuvânt, fie că ameninţă, fie că promite scăpare cuiva. Dacă veţi vedea vreunul din başbuzucii cari au atacat Borisovo, intrând în Judelnik, atunci să ştiţi că nici unul din Cavalerii Nopţii nu mai este în viaţă !

Fiţi însă pe pace, căci eu vă spun la revedere. pe mâine dimineaţă !

Cu aceste cuvinte Peneş şi cu tovarăşli săi se înapoiară la cârciumă, imbucară iute câte ceva, din porunca lui Peneş, oamenii lui adunară toate frânghiile cari puteau fi găsite prin sat, apoi se aruncară pe cai şi în uralele bărbaţilor şi în privirile galeşe ale femeilor şi fetelor, voinicii se avântară în pădure, ducându-se să înfrunte fiecare, câte zece basbuzuci.

CAP. XIII

Capcana dela Koşarna.

După cum am arătat în altă parte, banda de başbuzuci a lui El Ghiabur era cea mai numeroasă şi deci şi cea mai primejdioasă bandă de ostaşi neregulaţi păgâni din toate câte existau în Turcia anului 1875. Ea se aciuase pe lângă Mehemet Ali şi este uşor de închipuit ce sângeroasă urmare avea pentru creştinii din peninsula Balcanică, această tovărăşie, dintre bestia ce era Băutorul de sânge şi cele o mie de fiare de başbuzuci. Şi dacă n'ar fi fost la mijloc unele ordine ale Porţii, fără îndoială că până în doi-trei ani n'ar mai fi rămas picior de creştet în josul Dunării.

Dar Poarta, care cunoştea îndeajuns pornirile ostaşilor săi şi care-şi dădea seama de urmările pe cari le-ar fi avut stârpirea creştinilor din ţinuturile ce se ţineau pe atunci de Imperiul Otoman, dăduse porunci aspre în această privinţă, porunci însă, caci cu toate ordinele date de turci turcilor, erau respectate numai în parte

Guvernul Sultanului înţelesese că, dacă ţinuturile ocupate rămâneau fără populaţie, nu mai era cine să lucreze pământul, cine să ţină vite şi deci, oştirea n'avea de unde să-şi ia cele trebuincioase hranei, drumurile n'au mai fi fost îngrijite de loc, casele rămase pustii s'ar fi dărâmat, aşa că armata de ocupaţie ar fi rămas într'un adevărat deşert. Afară de aceasta, turcii îşi făcuseră obiceiul să rechiziţioneze chiar populaţia şi s'o pună cu forţa să lucreze pământul pentru trebuinţele lor, să taie lemne din păduri pentru iarnă şi chiar să facă întărituri, prin cetăţi.

Ori, dacă nimiceau toată această populaţie, cine era să le mai muncească?

Deaceea se dăduseră porunci severe ca populaţia să nu fie ucisă pe capete, decât numai când era vorba de vreo răsvrătire de vreo răscoală. Dar turcii ucideau cum voiau, şi dacă îi trăgea cineva la răspundere, spuneau că au fost atacaţi de creştini, sau că aceştia s'au răsvrătit.

Dovezi? Aşa ceva turcii nu trebuiau să aducă atunci, când era vorba de creştini.

Din acest punct de vedere însă, başbuzucii erau mult mai primejdioşi pentru populaţia creştină, decât soldaţii regulaţi şi tocmai deaceea comandanţii turci trebuiau să vegheze ca aceşti sălbatici să nu-şi facă de cap prea mult.

In această privinţă Mehemet Ali era foarte aspru. Când era vorba de o răsbunare a lui, sau de împlinirea poftei sale sângeroase, creştinii erau ucişi cu grămada, chiar din porunca lui. Dar cum auzea că s'au săvârşit măceluri fără ordinul lui, punea ca vinovaţii să fie pedepsiţi şi dintre başbuzucii lui El Ghiabur mai mulţi plătiseră cu viaţa sălbăticiile pe cari le săvârşiseră.

Dar să nu vă închipuiţi că făcea aceasta din spirit de dreptate fată de crestini, nu ci numai spre a putea arăta Sultanului

că este un comandant care respectă ordinele, un comandant cu mână de fier.

Dacă cei de sub ordinele sale ucideau ici colo câte un ghiaur, nu spunea nimic. Dar când se întâmplau măceluri cu grămada, cari făceau vâlvă până şi în străinătate, atunci îi pedepsea pe vinovaţi, fireşte, dacă nu erau dintre oamenii lui.

Aşa că, de teama pedepsei, vrând nevrând başbuzucii erau siliţi să-şi mai înfrâneze ura lor împotriva creştinilor.

Când însă se răspândi svonul că Mehemet Ali a fost chemat la Istambul, başbuzucii nu mai puteau de bucurie, mai ales că odată cu Băutorul de Sânge părăsise Rusciucul şi El Ghiabur, de care se temeau poate chiar mai mult decât de Mehemet Ali.

Chiar a doua zi de dimineaţă, cei aproape o mie de başbuzuci se împărţiră în cete de câte patruzeci, cincizeci şi porniră după jaf şi femei, prin satele din jurul Rusciucului, răspândindu-se ca un stol de stafii sugătoare de sânge asupra dealurilor şi câmpiilor.

Treceau din sat în sat, jefuiau tot ce le cădea în mână, ceeace nu le trebuia nimiceau şi porneau mai departe, în căutare de femei.

Când nu găseau mijloc să-şi potolească patimile bestiale în două trei sate, turbau de mânie, puneau foc caselor şi dacă dădeau peste vreo bătrână nenorocită, care din pricina anilor nu se putuse refugia, o necinsteau pe aceasta.

In întâmpinarea unei astfel de bande de pângăritori şi jefuitori pornise şi Cavalerul Nopţii cu voinicii săi.

Incercarea era cam îndrăsneaţă, mult prea îndrăsneaţă chiar, deoarece opt oameni voiau să se măsoare cu cincizeci sau şaizeci. Dar românii lui Peneş aveau cu ei curajul şi dreptatea cauzei creştineşti şi aceste simţăminte le dădea încredinţarea că fiecare preţueşte cât zece. Şi într'adevăr aşa şi era.

Ieşind din Judelnik, Cavalerii Nopţii se îndreptară pe poteci ascunse spre Koşarna, sat aşezat la vreo jumătate de leghe mai la deal de Judelnik.

Prevăzător, Peneş trimise iscoade înainte şi acestea îi aduseră ştirea că başbuzucii nu ajunseseră încă la Koşarna.

Atunci Cavalerii Nopţii intrară în sat, dar pe semne că şi locuitorii de aici prinseseră de veste despre apropierea păgânilor, căci niciunde nici ţipenie de om. Casele erau părăsite, curţile goale, ici colo mai alergând doar câte un porc, sau câteva găini, cari în grabă n'au putut fi prinse de fugari.

Voinicii trecură mai departe, îndreptându-se spre Vranovo, localitate aşezată mai spre Dunăre, cam la o leghe şi jumătate de Koşarna, în linie dreaptă.

Acuma însă, Cavalerii Nopţii nu mai mergeau toţi laolaltă. Cum drumuri nu existau prin partea locului şi circulaţia se făcea numai pe poteci, iar din acestea erau mai multe, nu se putea şti, pe care vin başbuzucii.

Deaceea se împărţiră în trei grupuri: la mijloc mergea Cava-

lerul Nopţii, cu Ion Călin, care tot mai era bandajat la cap, în stânga lui Peneş, Burcel, Şoimu şi Matei Călin, iar la dreapta, spre răsărit, Ţinteş Bran şi Vlad.

La jumătatea drumului însă, între cele două sate, cele trei poteci se întâlniră, pentru a alcătui împreună un fel de drum, pe care cu chiu cu vai, la nevoie, se putea merge şi cu căruţa.

Dar nici până aici Cavalerii Nopţii nu întâlniră nici urmă de başbuzuci şi nu întâlniră nici până în marginea satului Vranovo. Câteva case cari ardeau în sat însă, precum şi chiotele sălbatice cari veneau până în margirea pădurii, dovedeau că başbuzucii erau acolo.

O înfrigurare de nedescris îi cuprinse pe voinici, când se ştiură în apropierea blestemaţilor păgâni şi dacă Peneş nu era acolo să-i liniştească şi să-i îndemne să nu-şi piardă cumpătul, săvârşind nechibzuinţe, fără îndoială că voinicii ar fi năvălit peste başbuzuci chiar atunci, pe loc.

Dar Peneş îşi dădea seama ce urmări ar putea avea un asemenea atac. Te duci să lupţi unul contra zece, dar n'alergi nebuneşte în gura morţii, ci cauţi să răsbeşti numărul covârşitor al duşmanului prin vreo cursă, printr'o viclenie.

Cursa aceasta încolţise în mintea Cavalerului Nopţii, dar pentru ducerea ei la îndeplinire, satul nu era proprice şi nici lumina soarelui.

Oricât de mult îl durea inima, de jaful, pe care-l săvârşeau păgânii în Vranovo şi de sărmanele jertfe, cari căzuseră poate pradă sălbaticilor, nu se putea încumeta să atace satul, deoarece chiar dacă isbuteau să omoare zece, douăzeci de başbuzuci, cu aceasta nu şi-ar fi ajuns scopul, căci ascunşi prin case, păgânii i-ar fi culcat la pământ, unul câte unul şi deci, nu numai că n'ar fi scăpat Vranovo, dar se jertfeau în zadar şi ei şi lăsau liber şi drumul spre Kosarna şi Judelnik.

Deaceea căută Peneş să potolească avântul războinic al voinicilor, iar după ce se uită la soare, zise:

— Peste un ceas se va înnsera. Dacă avem norocul ca başbuzucii să nu pornească mai departe, până nu se întunecă, atunci lucrul va merge mai uşor. Dacă vor porni însă, atunci vom fi nevoiţi să-i hărţuim puţin, pentru a câştiga timp până se lasă noaptea.

Să nădăjduim însă că Dumnezeu le va da gândul cel rău, de data aceasta şi nu vor porni la drum, înainte de timpul care ne este nouă prielnic şi să vorbim de altceva.

Copiii — urmă Cavalerul Nopţii, uitându-se pe rând la fiecare din tovarăşii săi — n'ajunge ca başbuzucii să rămână în Vranovo până când se înoptează. Trebuie să-i silim să apuce pe drumul, pe care vrem noi, pentru că numai astfel vom putea duce la îndeplinire planul meu. In acest scop avem neapărată nevoie de nişte veşminte femeeşti.

— Veşminte femeeşti? — întrebă Burcel mirat. Dar ce să facem cu ele?

— Asta veţi vedea! Lucrul de căpetenie este să facem rost de aceste vesminte. Din nefericire Koşarna e prea departe ca să

ne înapoiem pentru a le lua de acolo şi alt sat prin apropiere nu mai este. Va trebui deci să facem rost de ele din Vranovo.

— Dar în Vranovo sunt başbuzucii! — zise Ion Călin.

— Ştiu răspunse Peneş — însă din păcate nu ne rămâne altceva de făcut. Vă întreb deci, care din voi are curajul să se strecoare nebăgat în seamă până în cea dintâi casă din sat, pentru a lua de acolo ceeace ne trebuie?

Care?... Dar care n'avea acest curaj? Ţinteş, Bran, Burcel şi toţi ceilalţi se îmbiară deodată, ca un singur om.

Inima Cavalerului Nopţii tresări de bucurie, văzând această nouă dovadă a dispreţului de moarte ce stăpânea sufletele tovarăşilor săi. Putea fi într'adevăr mândru de asemenea prieteni.

— Bravo copii! — zise Peneş — Ştiam că toţi vă veţi oferi să arătaţi ce ştiţi. Numai că, toţi nu vă puteţi duce, deoarece păgânii v'ar simţi. Să tragem deci la sorţi.

Cavalerul Nopţii scrise iute şase bileţele — pe Ion Călin nu-l pusese, de oarece fiind cu capul bandajat, n'avea auzul destul de ager — şi apoi întinse căciula în spre cel schingiuit de ticălosul de acelaş neam cu el.

Ion Călin vârî mâna în căciulă şi scoase unul din bileţele. Peneş îl luă şi citi:

— Vlad!

Fericit că soarta-l alesese pe el, Vlad ieşi din mijlocul tovarăşilor săi.

— Aşa dar, frate Vlad — zise Peneş — nu trebuie să-ţi mai spun ce ai de făcut şi nici că să fii cu ochii în patru. După cât se pare, başbuzucii sunt undeva prin mijlocul satului. Te vei strecura deci până la cea dintâi casă, vei lua un costum femeesc, dar unul care să aibă mult alb în el şi te vei înapoia cât mai iute, că între timp liftele păgâne să nu cumva să pornească la drum şi să dea peste tine.

— Am înţeles, domnule...

— Nu domnule, de câte ori să vă mai spun! — strigă Peneş — Printre noi nu există domni! Suntem cu toţii fraţi! Fraţi de sânge, de neam, de lege! Fiindcă aţi avut încredere în mine şi m-aţi ales conducătorul vostru, socotiţi-mă un frate mai mare, căruia trebuie să-i daţi ascultare, dar atât! Pentru voi nu sunt decât fratele Peneş! Şi acuma, la drum, cu Dumnezeu înainte!

— Am înţeles, frate Peneş! răspunse voinicul şi făcând stânga 'mprejur, se repezi în spre sat.

Până la marginea pădurii merse în picioare. Acolo însă se lăsă în genunchi şi se târî de-a buşilea prin bălării, dispărând din ochii tovarăşilor săi.

Trecură cinci minute, trecură zece, trecu un sfert de ceas. Cavalerii Nopţii începură să se neliniştească.

Cereţi mâine FASCICOLA No. 5 tuturor chioşcarilor şi depozitarilor de ziare.